

kil. Posebna vabila k temu prvemu sestanku se ne bodo razpošiljala, vse drugo pa oskrbi pozneje po dopisih novoizvoljenih osrednjih odbor.

Združene kranjske učiteljske organizacije.

AVGUST WASCHTE.

V Trstu, dne 19. oktobra 1918.

Hotel sem pisati spis o vstajenju in razviti program naših bodočih svobodnih jugoslovanskih časov. Kar je v meni stanovskega, sem hotel izliti v prid bodočnosti, a prišel je prijatelj in mi povedal, da je umrl tovariš Avgust Waschte.

In namesto vrst vseh onih, ki bodo zidali temelj bodoči naši jugoslovanski državi, se je razprostrla vrsta vseh onih, ki jih bomo pogrešali, vrsta narodnih delavcev, ki smo jih pokopali v zadnjih dneh. Vrste se krčijo, srca tudi: mnogo tirjaš, domovina, za svojo svobodo, za najboljši ti moramo tudi žrtvovati najboljše!

»Kvišku srca, bratje!« nam kličejo naši voditelji, a pred smrtjo klonijo tudi naša srca! A kakor iz vseh grobov, naj nam žubori tudi iz tega groba novo življenje, ne nam — narodu, ki so zanj žrtvovali svoja mlada življenja; narodu, ki so zanj živeli!

In slovenskemu narodu je živel naš Avgust Waschte, njega dobrobit je nosil vedno v srcu in širil smisel zanj v vsaki družbi in ob vsaki priliki; oznanjal nam je to globoko njegovo ljubezen do naroda njegov ljubki in zvonki glas v narodni pesmi in odkrivala nam jo je njegova resna beseda, kadar se je oglasil v družbi.

Studiral sva skupaj na učiteljski v Ljubljani, skupaj se navduševala za ideale; v narodno-radikalni struji smo izkušali udeležiti svoje duševne prvence. Prvo službo sva dobila oba v Ljubljani in tam gojila svoje prve pedagoške ideale. Poleg tega je posvečal on svoje sile izobrazbi na glasbenem polju v ljubljanski »Glasbeni Matici« in kot knjižničar je deloval na polju ljudskih knjižnic v Simon Gregorčičevi knjižnici. Ni je bilo narodne prireditve, da bi že tedaj ne bilo njega poleg!

Svoj ideal je videl udeležen na narodni meji, zato je šel za smotrom — v Trst. Po dveletnem službovanju v Ljubljani je bil imenovan na C. M. šolo v Trstu. In tu je živel nadalje narodu in mladini.

Nadaljeval je svoje delo na glasbenem polju, bil je učitelj klavirja v »Glasbeni Matici«, bil je zaradi svojega izredno prikupljivega glasu odličan član pevskega zbora pri njej; pri podružnici »Planinskega društva« je bil odbornik in vnet član ter budilce zanimanja do lepote slovenske zemlje; odbornik je bil pri »Dijaškem podpornem društvu« in pri »Slovanski Čitalnici«, kjer je prav v zadnjem času hotel po ljubljanskem vzorcu preurediti javno knjižnico v centralno ljudsko in znanstveno knjižnico.

Zivljenskega smotra je pa iskal v novi Šentvidski šoli Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se ji je hotel posvetiti in bi se ji posvetil, da ga ni prehitela — smrt. Hkrati je bil v zadnjem času tajnik C. M. podružnice pri Sv. Vidu ter je hotel tako biti vedno v stiku s starši in Slovenci otrok, ki so mu zaupali mladino.

Na šolskem polju je deloval vsestransko. V minulem letu je poučeval kot c. kr. učitelj na Ciril-Metodovi meščanski šoli pri Sv. Jakobu, a poleg tega je poučeval zaradi pomanjkanja učnih oseb na zaposlovalnih tečajih goriškega učiteljskega in na trgovski in obrtni nadaljevalni šoli.

Rodil se je v Zagorju ob Savi in zapuščal svet v najlepši moški dobi 32 let. Par mesecev pred izbruhom vojne si je poiskal družico iz vrst kolegij — Ilko Burgerjevo, učiteljico na Ciril-Metodovi šoli na Acquedotto. A kakor v mnogo zakonsko življenje, je tudi med njiju posegla vojna, in v avgustu leta 1914. je moral na bojno polje; bil je v boju leta 1914. v Galiciji pri Grodku in Přemislju. Zaradi obolenosti se je vrnil in ostal na službenem mestu, dokler ni v naročju svoje vzorne družice izdihnil svojo blago dušo. Zapuščal dvoje otrok: Savo in Zlatico.

Narodnemu možu, ki ga bomo zaradi njegove velike ljubezni do naroda in zaradi velike, dobre volje, ki jo je imel za vsako stvar, bridko pogrešali — naj bo ohranjen najblažji spomin! I. D.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

DRUŠTVU »JUBILEJSKA SAMOPOMOČ« je treba tekom 14 dni poslati za 55., 56. in 57. smrti slučaj (Sorn Franc, Punčuh Antonija in Šah Lovro). Člani prejmo položnice z napisanimi značkami za gornje slučaje in eventualne zaostanke.

Slovenska Šolska Matica opozarja še posebej izmed knjig, ki jih je izdala, na Bežkovo »Uk o s l o v j e«. Knjiga je odobrena od naučnega ministrstva kot učna knjiga za učiteljske. Zlasti jo priporočamo učiteljskim kandidatom za pripravo na usposobljenostni izpit.

Goriško.

Vabilo na učiteljsko zborovanje, ki bo dne 1. novembra t. l. pri »Zlatem Jelenu« v Gorici ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu so odločni sklepi v varstvo stanovskih interesov. Pridite gotovo vsi! — Odbor.

Goriško okrajno učiteljsko društvo zboruje v Gorici pri Jelenu dne 1. novembra t. l. in ne 7. Zanimivo bo, pridite vsi! Vsaj nekoliko odposlancev s Tolminskega in Krasa pričakujemo z gotovostjo. Kujmo si sedaj svoje stanovske pravice; železo je vroče in silno rdeče! Polnoštevilno udeležbo priporočamo, ker to zahteva naša stanovska čast.

Članom učiteljskega društva za goriški okraj. Po sklepu Zavezine delegacije z dne 28. decembra 1917 je plačati vsakemu v Zavezi včlanjenemu učitelju, oziroma učiteljici letno K 24. Okrajno učiteljsko društvo odpošlje od tega zneska za vsakega člana Zavezinega vodstvu za tekoče leto po 16 K, zakar dobiva dotični član lista »Popotnik« in »Učit. Tovariš«, 8 K pa ostane blagajnici okr. učiteljskega društva.

Nekateri tovariši in tovarišice so plačali direktno blagajniku vseletni znesek 24 K. S takimi je račun najenostavnejši; drugi so ostali zopet na dolgu za vse leto. Da se odpravi ono mučno izterjevanje, je sklenilo okr. učiteljsko društvo na svojem zborovanju meseca julija t. l., da se bo odtegovalo odslej vsakemu članu pri plači mesečno po 2 K. Ker se pa letos ni še ničesar odtegovalo, se je pač moralo plačilo tako urediti, da se je odtegnilo za oktober 12 K in 12 K se odtegne še za november in s tem bo zadeva napram blagajniku okr. učit. društva za leto 1918. urejena!

Naprosajo se p. n. člani in članice, da vzamejo to pojasnilo v znanje, zlasti pa še oni, ki so se obrnili direktno na c. kr. okr. šolski svet s prošnjo, da jim razloži, čemu ta utržek na mesečini. Vsem tem veljaj predležeče pojasnilo kot odgovor na tozadevno njihovo vprašanje.

V Ajdovščini, 18. oktobra 1918.

Pav. Plesničar,

blagajnik učit. društva za goriški okraj.

Goriške vesti.

—g— Anton Berginec †. Dne 17. t. m. je umrl v Sežani po dolgotrajni bolezni tovariš Anton Berginec, šolski ravnatelj v p. — V nadeji, da nam spretnejša roka napiše o tem vrlim šolniku izčrpnjši življenjski, prijavljamo danes le nekatere podatke iz Berginecovega plodovitega življenja. — Rojen je bil pokojni tovariš Berginec l. 1860 v Kosečah ter je služboval kot učitelj, oziroma kot šolski voditelj in ravnatelj na Povirju in v Sežani. Mnogo let je vodil Sežansko učiteljsko društvo kot njega velezaslužni predsednik. V upravnem odboru Zaveze je zastopal Primorsko od l. 1896. do 1917., ko je bolezen že tako oslabil njegove telesne sile, da je odklonil vsako novo izvolitev. V Zavezinem upravnem odboru je bil II. podpredsednik od l. 1902. — 1907. in zopet od l. 1908. — 1909., kot I. podpredsednik pa je deloval v naši centralni organizaciji od l. 1903. — 1907. ter od l. 1909. — 1917. — Z vso svojo prikupno osebnostjo si je pridobil obče spoštovanje. Bil je plemenit mož po značaju in dejanjih. Slava njegovemu spominu!

—g— Umrla je v Smastu pri Kobarižu dne 17. t. m. gospa Franja Ivančičeva, nadučiteljova soproga, stara 33 let. Preostalih naše sožalje!

—g— Imenovanje. Prof. Andrej Ipavec na slovenski državni gimnaziji v Gorici je imenovan za ravnatelja na istem zavodu; prof. Jakob Zupančič na državni višji realki v Gorici pa je imenovan za ravnatelja na istem zavodu. Oba profesorja sta že doslej več časa vodila na istih šolah ravnateljske posle.

Kranjske vesti.

—r— Dr Šusteršič, deželni glavar na Kranjskem, je odložil vse svoje posle na rame deželnega odbornika dr. Karla Trillerja; pridržal si je le še naslov in plačo. V petek, dne 25. t. m., se je z deželnim avtomobilom odpeljal v Gradec. V Ljubljano se več ne vrne.

—r— Nabiralni teden c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote, ki se je nameraval prirediti od 19. do 26. t. m., da se pridobi Kranjskemu deželnemu društvu tega zaklada čim največ članov, se

je moral zaradi razširjanja španske bolezni odgoditi na poznejši čas.

—r— Iz ljudskošolske službe. Za suplente so nameščene: Marija Brasova v Trziču, Berta Uršičeva in Marija Sekulova v Metliki, Ana Gostiševa v Črnomlju, Martina Sekulova v Notranjih Goricah, Marija Bahovčeva na Brezovici, Ivana Carmanova v Črnučah, Frančiška Kunaverjeva v St. Vidu nad Ljubljano, Viktorija Medvedova, Vida Smerdeljeva in Marija Smoličeva na nemški dekliški ter Angela Žorževa na deški šoli v Ljubljani, Ivana Prosenčeva na Viču, Balbina Schnablova v Komendi, Cirila Zupančeva v Velikih Poljanah, Magdalena Slatnarjeva v Kamniku, Marija Kraigarjeva v Mirni peči. Začasne učiteljice so imenovane: Ana Tavčarjeva v Smartnu pri Kranju, Marija Celarjeva v St. Juriju, Ruža Divjakova in Marija Janežičeva pri D. M. v Polju, Vera Severjeva v St. Jerneju, Marija Šalamunova v Zatični, Katarina Megličeva v Komendi, Amalija Malenškova na Raki.

—r— Valentin Žun †. V Ljubljani je umrl finančni svetnik Valentin Žun v najlepši moški dobi, star 45 let. Hvaležno se spominjamo tega moža, ker je bil povsod, koder je služboval, odkrit in navdušen prijatelj učiteljstva. Z mnogoterim našim tovarišem so Žuna sklepale resnične prijateljske vezi. Služboval je v Črnomlju, Litiji, Radovljici, Logatcu, na Dunaju in naposled v Ljubljani. Povsod je razvijal uspešno svojo delavnost v uradu in zunaj urada po načelu, da je uradnik zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi uradnika. Zaradi kremenitega svojega značaja je bil na eni strani deležen splošnih simpatij, na drugi strani pa ga je zakrknjena nemška naša birokracija kruto preganjala in zapostavljala. Na polju svojega poklica je bil temeljit strokovnjak. Svoje znanje je s pridom uporabljal v samostojnih knjigah in po raznih strokovnih časopisih. — Škoda moža, ki mu ne moremo sposobnega naslednika postaviti in ki si je toliko želel dočakati dne, ko mu bo mogoče vse bogate darove posvetiti osvobojeni in svobodni domovini! Blag mu bodi spomin!

—r— Akademija priredi v ponedeljek zvečer ob 8. uri v »Mestnem domu« v Ljubljani javno predavanje o našem šolstvu v naši novi državi. Predava prof. Ivan Vesenjajk.

—r— Burja v deželnem šolskem svetu. Včeraj se je vršila seja deželnega šolskega sveta — mogoče, da je bila zadnja v tej sestavi in v tej državi. V začetku se je bila stavljen zahteva, naj vitez Kaltenegger et comp. poroča le v slovenskem jeziku. Predlogu niso ugodili. O zadevi ravnatelja ljubljanske realkle je prišlo do obširne in burne debate. Pravega vzroka o odstranitvi ravnatelja Corà ni hotel nobeden povedati. V protest proti temu, da pošiljajo o sklepih večine deželnega šolskega sveta na ministrskega predsednika, tajna poročila, ki nima vanje gremij nobenega vpogleda, in v protest, da se je na podlagi teh tajnih informacij izvršila odstranitev ravnatelja Corà, so izjavili zastopniki učiteljstva in deželnega odbora, da v takih razmerah ne morejo več sedeti v deželnem šolskem svetu in zapuščajo sejo. — Za nadučitelja na Viču je imenovan deželni šolski svet Ivana Štruklja, doslej nad-

učitelja v Dobropoljah in okr. šolskega nadzornika, za učiteljico istotam je imenoval Zlato Levstikovo.

Štajerske vesti.

—š— Poročila se je danes Angela Sabatijeva, učiteljica na Spodnji Polskavi, z dr. Avgustom Reismanom, odvetniškim konceptistom v Slov. Bistrici. Obilo sreče!

—š— Šolski škandal v Vojniku. Zloglasni nemecur Koschutnigg, nadučitelj na slovenski šoli v Vojniku, je šel pred dvema letoma v stalni pokoj, a sporazumno z deželnim šolskim svetom je obdržal še šolsko vodstvo, da je na ta način pripravil pot sebi vrednemu nasledniku, kranjskemu uskoku Mahorčiču, ki je bil nedavno res iz službenih oziror imenovan za nadučitelja na tej šoli. Imenovanje je protizakonito in neveljavno. Krajni in okrajni šolski svet, ki sta naprej slutila, kaj se plete, sta storila korake, da bi se ta škandal preprečil, a vključ ugovorom se je to drzno imenovanje izvršilo. Toda pravica je na potu. Poturice, dvanaajsta ura vam bije!

Tržaške vesti.

—t— Pogreb Avgusta Wascheta. »Edinost« poroča: Spremili smo ga včeraj na večno domovanje. Tržaško Slovanstvo se je oddolžilo na ganljiv način nepozabnemu pokojniku za vse tisto neumorno delo, ki ga je pokojnik tako zvesto in tako vneto vršil na našem socialnem in kulturnem snovanju. Udeležba je bila ogromna vključ sedanjih časov. Prihitieli so zastopniki vseh slojev našega troimenega naroda. Pretreslo nas je, ko se je izpred pomikal mimo »Narodnega Doma«, s čigar balkona je velika črna zastava pošiljala Avgustu Waschetu zadnje pozdrave v imenu vse naše narodne organizacije. Kondukt je vodil g. župnik pri sv. Antonu novem dr. Vatovetz. Na cesti pred hišo žalosti je zapel moški zbor tukajšnje podružnice »Glasbene Matice« pod vodstvom K. Mahkote ganljivo žalostinko »Blagor mu«, v cerkvi pa Deva »Vigred« — ljubljeno pokojnika — lepo, dovršeno, tako skladno, kakor da hočejo pevci izliti v spev svojo žalost po tovarišu — po navdušenem in najboljšem pevcu. Iz globin svojega mehkega, blagega srca je ljubil pokojnik slovensko pesem — in slovenska pesem mu je bila spremljevalka na njegovi zadnji poti. Po žalnih obredih v cerkvi sv. Antona novega se je množica razšla, ker po železni zahtevi sedanjih težkih zdravstvenih razmer ga je moglo le malo število žalnih gostov spremiti na pokopališče pri Sv. Ani. Ti so se z ljuto boljo v duši ločili od grude, kjer bo Avgust Waschte snival svoj večni sen. In s solzo v očesu so zapuščali kraj večnega miru. Nepozabni in — posebno v sedanjih časih — nenaodmestni Avgust naj počiva v miru! Med nami pa ostane neminljiv, blagoslovljen njegov spomin.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Anton Berginec,

šolski ravnatelj v p. v Sežani.

Pokojni tovariš Berginec je bil mnogo let upravni odbornik, oziroma I. in II. podpredsednik Zaveze ter je vsa ta leta z živo vneto, s požrtvovalno vztrajnostjo in z zgledno zvestobo navdušeno deloval v naši organizaciji za blaginjo slovenskega šolstva in učiteljstva. S svojim mirnim in neomajnim značajem si je pridobil vsesplošne simpatije. Bodi ljubemu tovarišu in nesebičnemu kulturnemu delavcu ohranjen v naših vrstah hvaležen spomin!

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1918.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Vil. Rus.